

den kunde blive forstaaet, nemlig, at den kunde føre til syvaarige Forpagninger istedetfor halvtredstindstyveaarige; men det er jo dog klart, at, naar det her i Folkethinget af den ærede Minister er udtalt, at saaledes kunde Lovforslaget forstaaes, saa hører der ikke megen Opfindsomhed til at finde paa ogsaa at gjøre denne Anvendelse af det. Jeg har ogsaa som Medlem af Udvalget stærkt modsat mig denne Tilføining i § 2, om disse Sidecontracter, om Afslag i de første Forpagningsaar imod Forøgelse i de sidste, fordi det stadig foresvævede mig, at det næsten var at aabne en Dør paa klem for at komme derhen, hvor man dog egentlig vilde forbyde at komme, nemlig at tage Forudbetaling eller at gjøre Forpagningscontracter illusoriske. Jeg var meget derimod og gav kun efter for den stærke Stemning, som der i Udvalget var derfor, og jeg vil haabe, at de Medlemmer i Udvalget, som ellers i det Bæsentlige dele Anskuelse med mig om denne Sag, ville, efterat den høitærede Minister har udtalt sig saaledes, som han har, dog maaffee komme til den Erkjendelse, at det var rettest aldeles at borttage denne Bestemmelse om Sidecontracter, der er foreslaaet tilføiet Paragraphen.

Forøvrigt skal jeg udtale, at min Mening om hele dette Lovforslag er den, at det, ihvorvel det vistnok er gavnligt, dog paa ingen Maade vil være istand til at besyttte Brugerne af Bondejord mod de Vilkaarligheder, som opfindsomme Hoveder kunne være istand til at udslætte, og der er efter min Betragtning ikke nogen anden Maade at besyttte paa end ved at faae Forholdet aldeles udløst. Saalænge vi beholde dette Forhold, hvadenten man benytter Forpagninger eller Udfæstninger, saa bliver det dog til Syvende og Sidst Godseierens Humanitet, som det Hele kommer til at berøve paa, og hvor man har med en human Godseier at gjøre, ja, der kan man have det meget godt som Fæster — jeg kan selv aflægge Vidnesbyrd derom for mit eget Bedkommende — men hvor man ikke har det, der yder Fæstelovgivningen ikke nogen synderlig Besyttelse for Bondestanden. Jeg har for ikke længe siden høvt det sørgelige Hverv at indbringe her i

Thinget et Andragende fra Fæstere paa et Gods i Fyen, hvor der nu stilles dem saadanne Vilkaar, at de ikke kunne faae Fæstegaardene overdragne til noget af deres Børn eller Slegtninge uden ved at overtage dem til en Betaling af 2,500 Rd. pr. Td. Hartkorn og 4 Tdr. Byg aarlig Afgift pr. Td. Hartkorn. Det er Vilkaar, som ingen af Fæsterne er istand til at gaae ind paa og blive ved Gaardene, og jeg anseer det for tvivlsomt, at nogen Fremmed vil kunne overtage Gaardene til en saadan Pris. Naar Forholdet er saaledes, at saadanne Vilkaar kunne stilles for Fæsterne, tror jeg, at det vil erkjendes, at der ikke i den bestaaende Lovgivning er nogen virkelig Besyttelse for dem. Jeg skal ret meget takke det ærede Medlem for Odense Amts 4de Valgfreds (Sagb), fordi han har taget sit Vædringsforslag tilbage, som han havde stillet til denne Lov; thi, dersom det skulde være blevet vedtaget, vilde det endnu have været noget af det Bærste, jeg havde seet. Det ærede Medlem foreslaaer, at der ikke maa tages høiere Landgilde af en Fæstegaard end Renten af $\frac{2}{3}$ af Gaardens Salgsverdi. Tror det ærede Medlem, at det kan svares, tager han mærkelig feil. Nei, da tror jeg, at Fæsterne maae langt foretrække at forhandle directe med Godseierne fremfor at have det ærede Medlem til Mellemand.

Solstein: Jeg skal ikke komme ind paa det, som den sidste ærede Taler gik ind paa, nemlig en Betragtning af Fæsteforholdets Oprindelse og af, hvorledes Forholdet efter hans Mening var mellem de to Parter. Det vilde kun være en gjentagen Drøftelse af et Spørgsmaal, der oftere har været omtvistet, og, naar man vil undersøge det historisk og forfølge det videre, kan man ganske vist komme til meget forskjellige Resultater. Jeg skal altsaa ikke gaae ind paa, hvorledes Forholdets Oprindelse er, men det forekommer mig, at Spørgsmaalet nu er om at komme bort fra et Forhold, som vi vide er givet ifølge Lovgivningens Bestemmelser, og som er mangelfuldt. Jeg skal da med Hensyn til, hvad det ærede Medlem for Sorø Amts 2den Valgfreds (Alberti) udviklede i den første Deel af sin Udtalelse, kun